

10. Ціватий В.Г. Сучасна дипломатична служба Грузії в умовах глобалізації: інституційний розвиток, проблеми та перспективи / В.Г. Ціватий, О.П. Сосюра // Зовнішні справи. – К., 2012. – № 6. – С. 38-43.
11. Ціватий В.Г. Зовнішня політика і дипломатія Грузії в умовах глобалізації: інституціональний вимір / В.Г. Ціватий // Україна дипломатична. – К.: «Преса України», 2012. – Випуск XIII. – С. 333-406.
12. Маршания З.С. Балто-чорноморське измерение міжнародного-регіонального співробітництва во внешнеполитической стратегії Грузії / Зураб Сергеевич Маршания // Науковий вісник. – 2009. – №2 (80). – С.150-162.
13. Фурса А.О. Україна – Грузія: політичні та економічні аспекти співробітництва (кінець ХХ – початок ХХІ століття) / А.О. Фурса // Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне, 2011. – С. 96-101.
14. Чорноморська синергія: матеріали Міжнародної конференції [“Чорноморська синергія”], (Одеса-Стамбул, 21-23 жовтня 2007 р.). - 75 с.
15. Кобилянська Л. Економічне співробітництво держав-учасниць ГУАМ/ Л.Кобилянська //Збірник наукових праць дослідження міжнародної економіки – К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України – 2011 – № 1 (66) – С. 125-139.
16. Фурса А.О. Українсько-грузинські відносини в контексті формування базових договірно-правових основ співробітництва/ Фурса А.О. // Дні науки історичного факультету: Матеріали V Міжнародної наукової конференції молодих учених. – Вип. V: у 7-ми част. – Ч. 2. – К., 2012. – С. 61-62.
17. Україна і Грузія в контексті політичних, економічних та безпекових трансформацій: наслідки і перспективи: матеріали Міжнародної конференції [“Україна і Грузія в контексті політичних, економічних та безпекових трансформацій: наслідки і перспективи: матеріали Міжнародної конференції”], (Одеса, 24 жовтня 2009 р.). – Одеса: Фенікс, 2009. – 125 с.
18. Кравченко В. Україна – Грузія: майбутнє, сповнене невизначеності/ Володимир Кравченко // «Дзеркало тижня» – 2005. – 26 березня. – № 11.
19. Богдана К. Рік Грузії в Україні: мистецькі проекти [Електронний ресурс] : (інформаційний портал “Радіо свобода”) / Богдана Костюк // Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/929033.html> 4
20. Цибенко В.Г. Вступне слово Надзвичайного та Повноважного Посла України в Грузії // Василь Григорович Цибенко / Інформаційно-рекламне видання «Український бізнес в Грузії». – 2010. – №1. – С. 4-5.
21. Рябова С. Страна традицій і реформ / С.Рябова // Украинский деловой журнал «Експерт». – 20-26 декабря 2010 р. – № 49 (286).

Фурса А. А. Украинско-грузинские отношения в 1991-2009 гг.: политико-дипломатические аспекты

В статье автор анализирует отношения между Украиной и Грузией в политической и дипломатической сферах, выделяя наиболее весомые аспекты указанного сотрудничества. Дана характеристика существующих проблем в украинско-грузинских отношениях и обозначены дальнейшие перспективы развития взаимодействия между двумя странами.

Ключевые слова: Украина, Грузия, украинско-грузинские отношения, политическая сфера, дипломатическая сфера.

Fursa A. O. Ukrainian-Georgian relations 1991-2009: political and diplomatic aspects

An author analyses relations between Ukraine and Georgia in political and diplomatic spheres, selecting the most essential aspects of the indicated cooperation. Description of existent problems in Ukrainian-Georgian relations and marked further prospects of development cooperation between two countries was given.

Keywords: Ukraine, Georgia, Ukrainian-Georgian relations, political sphere, diplomatic sphere.

УДК 327(73+597)

І. Є. Підберезних

РОЗВИТОК ВІДНОСИН МІЖ США І В'ЄТНАМОМ: СУЧАСНИЙ СТАН, НАПРЯМКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Азійсько-Тихоокеанський регіон (АТР) – найбільший динамічно розвиваючий регіон світу, в якому успішно реалізується нова модель поділу праці між промислово розвиненими і країнами з так званою вертикальною ієрархією наукомістких і трудомістких виробництв. Характерна риса сучасних міжнародних відносин – їх нестабільний стан. Після закінчення "холодної війни" світ не став безпечнішим. Зник великий страх перед глобальною ядерною війною. Але на зміну йому прийшло безліч локальних конфліктів, більша частина яких відбувається в Азії. Це пояснюється тим, що в нових умовах перестали працювати діючі раніше "регулятори" світового порядку. На той час у світі було тільки дві держави, які здійснювали вирішальний вплив на розвиток міжнародних відносин. Сьогодні регіональні "центри сили" відчули себе господарями часу і схильні використовувати силові методи для задоволення своїх гегемоністських амбіцій.

Новий міжнародний порядок може бути створений і створюється не тільки великими державами, але і державами регіонів, економічний і військовий потенціал яких має стійку тенденцію до зростання. Регіональний напрям зовнішньої політики Соціалістичної Республіки В'єтнам (СРВ) завжди розглядався керівництвом країни як пріоритетне. У цьому плані врахування досвіду взаємовідносин В'єтнаму з країнами регіону в ХХІ столітті є досить важливим у науковому і практичному планах.

В останні роки зовнішньополітична діяльність країни стала відігравати величезну роль у розвитку економічних і соціальних областях країни, сприяючи вихід країни в світове співтовариство. Все це робить

вельми актуальним завданням концептуального осмислення та поглибленого дослідження теорії і практики сучасної відкритої політики СРВ, і, зокрема, у зовнішньополітичній діяльності.

Мета статті полягає в тому, щоб визначити місце СРВ в глобальній стратегії США, виявити основоположні цілі американської зовнішньої політики щодо СРВ, дослідити особливості здійснення виробленої американської зовнішньополітичної стратегії.

Політика США по відношенню до СРВ у вітчизняній дослідницькій літературі висвітлювалася недостатньо. Як правило, основна увага дослідників приділялася військово-політичним аспектам американського втручання або боротьбі в'єтнамського народу проти агресії. Серед монографічних робіт українських науковців, у яких окремим напрямом представлено аналіз ситуації в АТР і політичні зміни в регіоні необхідно відзначити праці Є.Є. Камінського, Б.М. Гончара, І.М. Коваль, С.О. Шергіна [1], С.В. Пронь [2], О.С. Онищенко, Л.В. Матвєєвої, О.Є. Лисенко, А.І. Кудряченко, В.П. Горбатенко, В.А. Мусійчука.

Різні аспекти внутрішньої і зовнішньої політики В'єтнаму висвітлюються у працях російських вчених Д.В. Мосякова [3], Г.М. Маслова [4], Г.Ф. Мурашевої [5], В.М. Мазиріна [6], М.Є. Тригубенко [7], П. Цвєтова [8], В.В. Бойцова [9], А.В. Пармьонова [10], Малєтіна Н.П. і Глазунова Є. [11], Кобєлева Є.В. [12] та ін. Професори Інституту економіки РАН Г.С. Яскіна і Л.А. Аносова у своїй спільній праці висловили точку зору, що зближенню двох країн заважає ряд факторів. Так, автори відзначають «відсутність між двома країнами спільних фундаментальних цінностей, а точніше – їх повну протилежність». На характер в'єтнамської політики, безумовно, впливали «міркування самозбереження, необхідність відстоювання національної ідентичності - в цілому необхідність захистити суверенітет і незалежність країни» [13]. Автори прийшли до висновку, що, враховуючи прагматизм, і обережність в'єтнамських політиків, можна говорити тільки про поступове зближення позиції двох країн.

З 90-х рр. у в'єтнамській літературі почали з'являтися праці, присвячені безпосередньо країнам-членам АТР, що свідчить про підвищення уваги в'єтнамських вчених до подій в цьому регіоні [14]. Питанню становлення і розвитку економічних відносин між СРВ і США присвячені праці професора Нгуєн Тхієт Шона - ректора Інституту Латинської Америки В'єтнаму. У своїх працях професор Нгуєн Тхієт Шон проаналізував деякі процеси розвитку економічних відносин між СРВ і США. Він вважає, що є значний потенціал для розвитку торгівельно-економічного співробітництва СРВ і США. Однак у силу ряду причин в повній мірі ці можливості поки не реалізуються. Загальна технічна і технологічна відсталість в'єтнамських підприємств істотно знижує якість товарів, продукції, що випускаються. Професор Нгуєн Тхієт Шон відзначає, що без надання США СРВ статусу постійного нормального торгівельного партнера високі американські імпорتنі мита і квоти негативно позначаються на конкурентоспроможності в'єтнамських товарів на цьому ринку [15].

Відносини країн-сусідів СРВ та країн – членів АСЕАН з питання відновлення та розвитку двосторонніх відносин між СРВ - і США проаналізував Ле Кхіонг Тхюї – відомий фахівець з дослідження проблем сучасної зовнішньої політики США і регіональних відносин Соціально-гуманітарного інституту В'єтнаму. У своїй праці він прийшов до висновку, що позиції цих країн з даного питання були різними, але в загальному поміркованими [16]. Ле Кхіонг Тхюї відзначає, що країни-сусіди СРВ та країни-члени АСЕАН досить спокійно ставляться до нормалізації і розвитку відносин між СРВ і США. Вони самі зацікавлені в розвитку відносин з США і розуміють, що відновлення і розвиток двосторонніх відносин між СРВ і США в цілому сприяють розширенню співробітництва між країнами АСЕАН та США.

Найважливішими документами з вивчення зовнішньої політики СРВ по відношенню до США є законодавчі акти СРВ, тексти договорів, угод, публікації промов і виступів державних діячів та офіційних осіб з питання відновлення та нормалізації двосторонніх відносин з США, які дозволяють по-новому поглянути на формування та розвиток політики великих держав не тільки в умовах глобального протистояння, але і в системі регіональних міжнародних відносин [17]. Зазначені документи, ряд з яких вперше вводиться в науковий обіг російською мовою, мають велике значення для аналізу міжнародної обстановки в ПСА, міжнародного становища та зовнішньої політики СРВ.

Зокрема, у збірниках матеріалів і документів з'їздів КПВ наголошується, що враховуючи необхідність включення СРВ в сучасні інтеграційні процеси, економіка країни повинна відповідати високим темпам розвитку на основі забезпечення внутрішньополітичної стабільності та розширення дипломатичних зв'язків з багатьма країнами світу. Саме в цьому напрямку, керівники СРВ бачили вихід з економічної кризи, в якій перебувала країна.

Торкаючись проблем взаємовідносин з США, в резолюціях пленумів ЦК КПВ підкреслюється необхідність відновлення дипломатичних відносин з цією країною як складова частина курсу відкритості економіки та її інтеграції в світову економіку. Розвиток двосторонніх відносин з США розглядається як розширення і продовження курсу багатосторонньої дипломатії СРВ, проведеного в'єтнамським керівництвом з 1991 р.

Матеріали і документи Конгресу США відображають розбіжності американських конгресменів, що стосуються нормалізації в'єтнамо-американських відносин. Серед них можна назвати доповіді з питань американо - в'єтнамських торгових відносин, які прозвучали на слуханнях Конгресу США, звіт про поїздку по азійських країнах делегації Конгресу США в 1994 р., підсумкові документи робочих сесій Комітету з міжнародних справ Палати представників, а також щорічні офіційні інформаційні випуски уряду США [18].

Особливу роль відіграють спільні заяви лідерів двох держав, зроблені під час офіційних візитів прем'єр-міністра СРВ Фан Ван Ххая в США в 2005 р. і президента Дж. Буша до СРВ в 2006 р., в яких американо - в'єтнамські відносини були охарактеризовані як «багатосторонні та перспективні». У цих документах підтверджувалася рішучість урядів обох країн у зміцненні двостороннього співробітництва, у забезпеченні

стабільності двосторонніх відносин на основі рівноправності та взаємовигідності. Крім того, у спільних заявах керівники СРВ і США висловили єдину думку про важливість проведення відкритих переговорів для вирішення таких важливих для двох сторін питань, як права людини, свобода віросповідання і політика щодо малих народностей у СРВ [19].

Безсумнівний інтерес представляють роботи американського аналітика Марка Манійна - провідного спеціаліста з міжнародних справ в АТР Держдепартаменту США. Завдяки інформаційній насиченості, а також висвітленню позиції американської сторони по ряду проблем та важливих подій у двосторонніх відносинах між СРВ і США. Марк Манійн вважає, що поліпшення двосторонніх відносин США з СРВ прискорить інтеграцію цієї азіатської країни в політичні процеси АТР, сприяючи тим самим збереженню стабільності і порядку в цьому регіоні [20]. Все це відповідає стратегічним інтересам і політиці США в азіатському напрямку.

З точки зору високопоставленого американського дипломата Крістофера Рункела, в'єтнамсько-американські відносини розвиваються успішно. Він зазначив, що завдяки ліберальним економічним реформам, розпочатим в'єтнамським керівництвом, в даний час щорічний темп економічного зростання в цій країні складає 8,5%. Маючи швидкорослу економіку, В'єтнам проявляє себе «молодим азіатським тигром» [21]. На думку дипломата, досягнуті швидкі темпи зростання двосторонньої торгівлі та інвестицій принесли відчутну вигоду обом країнам. А позитивні зміни у забезпеченні в'єтнамським урядом прав людини і свободи віросповідання в останні роки сприяють зближенню двох країн і зміцненню міжнародного становища СРВ в регіоні.

При аналізі формування американської політики по відношенню до СРВ слід акцентувати увагу на теорії «політичного реалізму». Основоположник теорії політичного реалізму Г. Моргентау сформулював «шість принципів політичного реалізму», які являють собою по суті конкретизацію його розуміння національного інтересу і одночасно уявлення про шляхи його реалізації в зовнішній політиці держави. Серед послідовників даної теорії можна виділити Р. Арона, Дж. Кеннана, Дж. Кеннеді, У. Росту, Дж. Болла і Г. Кіссінджера. Відповідно до цієї теорії вся історія міжнародних відносин – боротьба держав за владу і силу. Держави, відстоюючи свої національні інтереси, планують зовнішню і військову політику, виходячи з чинника сили. Національні інтереси проголошуються вище всіх принципів і норм. Головною складовою державної сили є військова сила. Президенти США та їх оточення в основному дотримувалися поглядів на міжнародні відносини, відповідних теорії «політичного реалізму», тому залучення до цієї теорії для аналізу формування та розвитку американської політики по відношенню до СРВ представляється необхідним.

В основі зовнішньої політики США, поряд з політичними, знаходяться і економічні міркування, зокрема, прагнення забезпечити контроль над сировинними ресурсами регіону. В офіційних заявах втручання підноситься як боротьба США з зовнішньою загрозою (з комунізмом в 1960-і рр., з тероризмом на сучасному етапі).

Перетворення США в єдину наддержаву, активність американської політики в різних регіонах світу дозволяють відзначити, що дослідження формування американської «стратегії втручання» є актуальним в даний час. Пошук альтернативних варіантів зовнішньополітичних дій і кінцеве рішення на користь силового втручання виявилось характерним для американської зовнішньої політики не лише початку 1960-х рр., але і початку XXI ст.

Пряма або опосередкована участь великих держав у локальних конфліктах стала характерною рисою міжнародних відносин початку XXI ст. Прагнення розширити сферу впливу, як правило, здійснюється у формі створення «дружнього» режиму. В умовах біполярного світу це могло привести країну «третього світу» до громадянської війни за участю зовнішніх сил (так розвивалися події в Анголі та Ефіопії, в Афганістані та в країнах Індокитаю, в тому числі і у В'єтнамі). Інтерес наддержав до СРВ був обумовлений його виключно вигідним географічним і геополітичним становищем, багато в чому дозволяє контролювати ПСА в цілому. При цьому необхідно враховувати, що малі країни в умовах глобального протистояння також прагнули вирішувати свої завдання, намагаючись грати на протиріччях між великими державами, і неодноразово втягували великі держави в локальні конфлікти. Не був винятком і В'єтнам: комуністичний уряд Північного В'єтнаму прагнув об'єднати країну під своєю владою, а уряд Південного В'єтнаму намагався зберегти владу, спираючись на зовнішні сили.

На початку XXI ст. участь США в локальних конфліктах є одним з факторів міжнародних відносин. США активно використовують силу для утвердження свого впливу в різних регіонах світу (наприклад, в Афганістані в 2001-2002 рр., в Іраку 2002-2003 рр., в обох випадках вторгнення завершилося формуванням «дружнього» режиму).

В'єтнам - типова країна, що розвивається, яка пройшла етапи колоніального розвитку (1858-1954 рр.), розколу і війни (1955-1973 рр.). Після возз'єднання країни (1975 р.), В'єтнам входив в соціалістичний табір і розвивав економіку в умовах адміністративно-командної системи управління [22].

Війна США у В'єтнамі (1964-1973 рр.) була однією з найбільш масштабних і кровопролитних збройних конфліктів другої половини ХХ ст. Крім величезних матеріальних, економічних втрат, війна забрала життя мільйонів людей. З боку США загинуло 60 тис. американських військовослужбовців, понад 153 тис. людей отримали поранення. У в'єтнамців загинуло понад 1,1 млн. солдатів, ще кілька мільйонів людей отримали поранення. Число загиблих мирних жителів в обох частинах В'єтнаму оцінено в 4 млн. осіб. Ця війна залишила важкі наслідки і гіркі спогади в пам'яті багатьох поколінь населення обох країн [23].

Незважаючи на тяжкі випробування, через які пройшла СРВ, тривалі війни, розруха, голод, країні вдалося не тільки відновити народне господарство, але і значно просунути вперед. З кінця 1986 р. В'єтнам різко змінив вектор економічної політики, відмовившись від адміністративно-командної системи і зовнішньоекономічної ізоляції, і зумів, незважаючи на складні зовнішньополітичні умови, що виникли у зв'язку з розпадом соціалістичної системи, успішно здійснювати ринкові перетворення і подолати застійні тенденції. У галузі зовнішньоекономічних зв'язків була проголошена відкрита політика, що стала невід'ємною частиною і умовою успішного функціонування народного господарства.

На 6-му з'їзді (грудень 1986 р.) Комуністична партія В'єтнаму (КПВ) проголосила: "В'єтнам хоче бути другом усіх країн мирного співтовариства, боротися за мир, незалежність і розвиток на основі поваги незалежності, суверенітету, рівноправності, територіальної цілісності та національних особливостей всіх держав, право кожного з них на національне існування, вільне від зовнішнього втручання..."[24]. КПВ самокритично визнала помилки і прорахунки в керівництві країною, що привели її на межу найглибшої соціально - економічної кризи, сформулила новий стратегічний курс розвитку в'єтнамського суспільства, який згодом отримав назву «політика оновлення».

Зокрема, реформи, що проводяться у В'єтнамі в рамках проголошеної в 1986 р. "політики оновлення", приносять все більш вражаючі результати. Рекордним у цьому плані став 1992 р. Рисовий експорт з В'єтнаму досяг 1,95 млн. т., що становить 14,9% світового експорту (для порівняння - США експортували в 1992 р. 2,1 млн. т. рису). У промисловості досягнуто щорічне 15%-ве зростання. Темпи інфляції знизилися до 15% (у 1991 р. - 70%). Курс національної валюти - донга - підвищився по відношенню до долара США майже на 28%. Співвідношення між експортом та імпортом вперше зрівнялося 1:1. До серпня 1993 р. загальний обсяг іноземних капіталовкладень досяг 5 млрд. дол. У 2007 р. товарообіг між СРВ та США склав 11 млрд. дол. США, піднявши США на третє місце в списку 100 держав, що підтримують торгові відносини з СРВ. Цей показник за перші 5 місяців 2008 р. досяг 5,5 млрд. дол. США. США займають лідируюче місце серед країн-інвесторів у СРВ, 400 американських підприємств внесли близько 4 млрд. дол. США у в'єтнамську економіку [25].

Варто також, відзначити, що СРВ залишилася вірною зовнішньополітичної програмі, заявленої в 1986 р., заснованої на принципах мирного співіснування добросусідства, взаємовигідного співробітництва в АТР. Стабілізація в'єтнамсько-американських відносин не тільки відповідає інтересам двох країн, але і сприяє в певній ступені розширення співробітництва між АСЕАН і США, розвитку співробітництва в рамках Форуму «Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво» (АТЕС). Однак не можна не звернути уваги на складність процесу розвитку двосторонніх відносин між СРВ і США. Незважаючи на зусилля, зроблені обома сторонами з нормалізації двосторонніх відносин, цей процес протікає досить складно.

У цілому серед зарубіжних економістів переважають сьогодні вельми оптимістичні прогнози щодо перспектив економічного розвитку СРВ. На користь цього свідчать як внутрішні, так і зовнішні чинники. По-перше, кардинальна зміна концептуального підходу в'єтнамського керівництва до питання про співвідношення економіки і політики. У Ханой вчасно усвідомили, що настає "ера розвитку", коли переважну роль починають відігравати не військово-політичні, а економічні чинники. По-друге, СРВ "пощастило географічно" – сьогодні ПСА за багатьма показниками економічного і соціального розвитку є одним з найбільш динамічно розвиваючих регіонів світу. Нарешті, ще один важливий чинник - СРВ історично є частиною зони впливу конфуціанської культури. А саме синтез елементів конфуціанської і західної соціокультур став, як сьогодні визнається багатьма сходознавцями, однією з важливих умов стрімкого підйому Японії, Сінгапуру, Південної Кореї, Тайваню, а тепер - Китаю та В'єтнаму.

Словом, цілком можна, мабуть, погодитися з думкою таких авторитетів, як Лі Куан Ю і Мішель Камдесю, які, побувавши у СРВ, зробили висновок, що ця країна "і при збереженні нинішньої політичної системи" має всі шанси стати у XXI столітті ще одним "азіатським тигром".

Реалізуючи політику "пошуку друзів зі всіма азимутами", керівництво СРВ робить акцент на пріоритетний розвиток зв'язків з економічно розвиненими країнами. Основні надії покладаються на США, зокрема торгово-економічне ембарго (введене в 1975 р.), Японію та країни Європейського Співтовариства. Інтерес останніх до СРВ також швидко зростає, змушуючи їх ігнорувати як ідеологічний чинник, так і "моральний обов'язок" перед Вашингтоном. Перш за все СРВ приваблива для них як великий ринок збуту товарів і країна вкрай дешевої (10 дол. в місяць), але вельми кваліфікованої робочої сили. Не менш важлива і зростаюча політична вага СРВ в регіоні. Що стосується США, то Ханой наполегливо демонструє бажання забути минуле і почати історію відносин з чистого аркуша. Надмірно тривале американське ембарго в Ханой вважають, і цілком справедливо, недалекоглядною політикою. Вже зараз очевидно, що США безнадійно відстали від азійських і європейських конкурентів у гонці за володіння в'єтнамським ринком. Адміністрація США мотивує збереження ембарго невірністю проблеми американських військовополонених і порушенням прав людини у СРВ. Думається, у такої позиції є певний дефіцит "нового мислення". Набагато логічніше було б розраховувати на більш швидкий прогрес у вирішенні цих питань, якщо б США і політично, і економічно були присутні у СРВ, де сьогодні є для цього всі необхідні умови. Деякі американські конгресмени, виступаючи проти нормалізації відносин з СРВ, вважають, що необхідно продовжувати ембарго в торгівлі з СРВ. Обґрунтовуючи причини своїх настроїв, вони вказують на нібито існуючі обмеження в'єтнамським урядом прав людини і свободи, віросповідання. Однак більша частина американських конгресменів підтримують відновлення дипломатичних відносин з СРВ і розвиток взаємовідносин США та СРВ. На їхню думку, нормалізація американсько-в'єтнамських відносин не тільки

відповідає політичним та економічним інтересам двох країн, але й сприяє просуванню свободи і демократії у СРВ.

"Китайсько-в'єтнамський варіант перебудови", тобто курс на радикальні економічні реформи при підтримці міцної політичної стабільності, показав, що централізовану соціалістичну економіку дійсно можна перетворити в ринкову, не викликаючи при цьому соціальних катаклізмів. Аналіз програмних установок і практичної діяльності правлячої КПВ показує, що в Ханой мають намір і далі продовжувати пошук такої моделі розвитку політичної системи, яка забезпечила б строго дозоване здійснення процесів демократизації, не допускаючи небезпечного загострення соціальних, національних та інших протиріч. У цілому поки такий курс КПВ вдається, партія повністю контролює ситуацію в країні, яка залишається досить стабільною і передбачуваною.

Серед багатьох чинників стабільності слід виділити лише три головних. Це перш за все помітне поліпшення в результаті реформ життєвого рівня більшості населення. Друге - зберігаючи в народі, 80% якого складає селянство, традиційну повагу до компартії як керівника національно-визвольної боротьби і трьох героїчних воєн опору іноземним інтервенціям. І, нарешті, саме, мабуть, головне - природний страх в'єтнамців, кілька поколінь яких жили в умовах перманентної війни.

Слід визнати, що серйозні зрушення відбуваються і в самій КПВ. Сьогодні в КПВ в якості ідеологічної платформи партії на передній план висувуються "ідеї Хо Ши Міна", які на практиці означають пріоритетність національних інтересів над ідеологічними постулатами, прагматизм і відкритість у зовнішній політиці. Активно заохочується підприємницька діяльність, широко пропагується гасло "багаті люди - багата країна", яке, по суті, є інтерпретацією вчення Адама Сміта про взаємозалежність індивідуума і держави.

Спроба побудови у СРВ (так само, як і в Китаї) ринкового соціалізму - це одна з об'єктивних форм руху історії. Такий шлях соціального розвитку, можливо, має свої мінуси, але поки що історія дає вельми суттєві аргументи на його користь. Адже сьогодні СРВ - одна з найбідніших і конфліктних країн у недавньому минулому - економічно відроджуюча і політично стабільна держава. А саме такий розвиток подій відповідає сподіванням в'єтнамського народу, інтересам миру і безпеки в регіоні.

Найбільш рельєфно новий імідж СРВ проявляється у здійснюваній нею зовнішньої політики відкритості та прагматизму. Мир і розвиток - це два головні орієнтири нинішнього політичного курсу Ханоя. Кардинально змінилися пріоритети зовнішньополітичних зв'язків Ханоя. Довгі роки як Північний, так і Південний В'єтнам орієнтувалися то на одну, то на іншу велику державу, перебуваючи від них в серйозній залежності. Нині ми спостерігаємо, що СРВ нарешті повернулася обличчям до власного регіону, до своїх азійських сусідів.

Сьогодні в Південно-Східній Азії переважають позитивні, сприятливі для СРВ тенденції регіонального розвитку. Закінчення епохи "холодної війни" і протистояння двох систем, при всьому історичному значенні цього факту, несподівано оголило і тут, як і в багатьох інших регіонах світу, нові небезпечні джерела напруженості, які вже переростають або потенційно можуть перерости в серйозні регіональні конфлікти.

Майбутнє становище СРВ у регіоні значною мірою залежить від того, в якому напрямку розвиватимуться внутрішньополітичні процеси в цій країні в постконфліктний період. При всій неоднозначності цих процесів поки, треба визнати, вони йдуть у загальному руслі позитивних тенденцій регіонального розвитку. Як відзначав прем'єр-міністр СРВ Фан Ван Гань на конференції міністрів закордонних справ АСЕАН у липні 2001 р. головною метою країни В'єтнаму в останні роки є світ, стабільний розвиток і всебічне співробітництво з країнами регіону [26].

Відповідно можна зробити висновок, що тенденція до інтеграції, створення єдиної регіональної системи є сьогодні в ПСА домінуючою і, мабуть, незворотною. У перспективі, можливо перетворення Південно-Східної Азії з її величезними людськими ресурсами і стрімко зростаючою економічною міццю (найвищі у світі показники зростання ВВП за останні 10 років) в новий самостійний центр політико-економічної сили.

Джерела та література

1. США і світ в XXI ст.: Монографія. - К.: Центр вільної преси, 2012. - 557 с.
2. Пронь С.В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки ХХ століття): Монографія / С.В. Пронь. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. - 244 с.
3. Мосяков Д.В. Новые реалии в интеграционных процессах в Восточной и Юго-Восточной Азии и их возможные последствия / Д.В. Мосяков // Юго-Восточная Азия в 2002. - М., 2003.
4. Маслов Г.М. Роль религиозно-идеологического фактора в истории Вьетнама и в период обновления / Г.М. Маслов // Юго-Восточная Азия: Идеология и религия. - М., 2001.
5. Мурашева Г.Ф. Вьетнам и мир (К вопросу о факторах формирования внешней политики СРВ) / Г.Ф. Мурашева // Ученики - учителю. Сборник статей, посв. Г.Л. Бондаревскому. - М.: ИВ РАН, 2005.
6. Мазырин В.М. Социалистическая Республика Вьетнам в период рыночных реформ (1986-2003 гг.) / В.М. Мазырин // Реформы переходного периода. - М.: Современная экономика и право, 2005. - С.104-142.
7. Тригубенко М.Е. Вьетнам: трудности переходного периода экономических преобразований / М.Е. Тригубенко // Общество и экономика, 2002. - № 5. - С. 25-28.
8. Цветов П. Вьетнам - США: зигзаги истории / П. Цветов // Азия и Африка сегодня. - 2001. - № 10.
9. Бойцов В.В. Новые члены АСЕАН (Вьетнам, Камбоджа, Лаос, Мьянма) и проблема их адаптации в сообществе / В.В. Бойцов // Индокитай: тенденции развития. - М.: Институт стран Азии и Африки, 2000.
10. Парменов А.В. Роль внешнего финансирования в экономическом развитии Вьетнама / А.В. Парменов // Индокитай: тенденции развития. - М.: Изд-во «Гуманитарий», 2004. - 244 с.
11. Вьетнам в системе международных отношений Юго-Восточной Азии (1976-1994 гг.): Монографическое исследование / Н.П. Малетин, Нгуен Чан Куок; Отв. ред. Е.П. Глазунов; МГИМО МИД РФ. - М., 1995. - 132 с.

12. Глазунов Е., Кобелев Е. Современный Вьетнам: реформы, обновление, модернизация (1986-1997 гг.) / Е. Глазунов, Е. Кобелев. – М.: Институт востоковедения РАН, 1999. – 106 с.
13. Яскина Г.С., Аносова Л.А. Вьетнам: история, политика, экономика / Г.С. Яскина, Л.А. Аносова. – М.: Экономика, 2000. – С. 342.
14. Dao Huy Ngo. ASEAN va su hoi nhap cua Viet Nam. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, ч. 1, 2001, 224 с.; Nguyen Xuan Son. Quan he doi ngoai cua cac nuoc ASEAN. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, 2001, 156 с.; Nguyen Co Thach. The gioi trong 50 nam qua: 1945-1995 va The gioi trong 25 nam toi: 1996-2020. – Ханой, Гос. Пол. Изд-во, 2001. – 120 с.
15. Нгуен Тхьет Шон. Вьетнам - США торговые отношения и инвестиции / Нгуен Тхьет Шон. – Ханой, 2004 (на вьетнамском языке).
16. Ле Кхьонг Тхюи. Политика США в отношении стран АСЕАН во время и после «холодной войны» / Ле Кхьонг Тхюи. – Ханой, 2003 (на вьетнамском языке).
17. Виступ Президента Білла Клінтона на офіційній зустрічі в Ханой // Нянзан. 07.12.00. – С.1; Виступ Герерального Секретаря КПКНР Занг Чань Зан на офіційній зустрічі в Ханой // Нянзан, 02.03.02. – С.3.
18. Congressional delegation trip report: Countries visited: Mongolia, People's Republic of China, North Korea, South Korea, and Vietnam. December 3-17, 1994. Committee on foreign relations, US Senate; Murkowski Fr., Simon P. - Washington: Gov. print, off., 1995.
19. Joint Statement between the Socialist Republic of Vietnam and the United States of America. White House Press Release. Office of the Press Secretary. Hanoi, Vietnam. November 17, 2006.
20. Mark E. Manyin. US - Vietnam Relations: Background and Issues for Congress. Congressional Research Service. The Library of Congress. November 28, 2006.
21. Christopher W. Ranckel. US - Vietnam relations: History in the making II USA - Vietnam 10 year commemoration: Looking forward to the future. Vietnam Economic Times, June 2005.
22. Statistical Yearbook for Asia and the Pacific 2000. - Bangkok: UN-ESCAP, 2001. - P. 232.
23. Hannah Fischer, Kim Klarman, Man-Jana "M.-J." Oboroocanu. American War and Military Operations Casualties: Lists and Statistics. CRS report for Congress. - Updated June 29. – 2007.
24. Van kien Dai hoi Dang Cong san Viet Nam lan thu 6. - Ханой: Вид-во Правди, 1986. - С. 102.
25. US Census Bureau, Foreign Trade Division, Data Dissemination Branch, Washington, DC 20233.
26. Phan Van Khai. Bai phat bieu tai Hoi nghi Bo truong ngoai giao ASEAN lan thu 34 // Нянзан, 24.07.01. - С.3.

Подберезных И. Е. Развитие отношений между США и Вьетнамом: современное состояние, направления, перспективы

В статье автор осуществляет анализ эволюции внешнеполитической стратегии Вьетнама и специфики участия страны в международном и региональном сообществе США. Определяет государственные интересы, которые способствовали установлению и развитию сотрудничества двух стран, и выделяет основные этапы процесса нормализации вьетнамо-американских отношений.

Ключевые слова: дипломатические отношения, региональная система, Социалистическая Республика Вьетнам, США.

Pidberезnykh I. E. Development of relations between the USA and Vietnam: modern situation, directions and perspectives

In the article an author analyses the evolution of foreign policy strategy of Vietnam and specifics of participating of country in the international and regional community of the USA. He determines national interests, which led to establishing and development of partnership between the two countries also, underlines the main phases of normalization of americano-vietnamese relations.

Keywords: diplomatic relations, regional system, the Social Republic Vietnam, the United States of America.

УДК 94(100):32

Д. В. Іщенко

МІФИ ПРО ПОХОДЖЕННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ІСТОРІЇ

Стаття обстоює доцільність поглибленого вивчення колективних міфів про спільне походження в якості об'єкта т.зв. «нової» політичної історії, зокрема, у контексті завдань, окреслених французькою інтелектуальною традицією другої половини ХХ століття у сфері дослідження дискурсів влади і вивчених нею реалій. Зазначену думку проілюстровано на прикладі спільнотних генеалогій, що визначали суспільно-політичне життя Англії від Середньовіччя до сучасності, виступаючи у ролі інструмента, застосовуваного для забезпечення інтересів головних політичних гравців – монархії, опозиційних груп, Парламенту, політичної нації та модерної держави.

Ключові слова: колективні міфи, політична історія, французька інтелектуальна традиція другої половини ХХ ст., спільнотні генеалогії, суспільно-політичне життя Англії від Середньовіччя до сучасності.

Теза, згідно із якою різні культури у ті чи інші епохи породжують вкрай неоднакові уявлення про минуле, заледве спровокує бурхливі заперечення у сьгоднішньому академічному середовищі. Однак, дослідження таких уявлень, попри визнання їхньої різноманітності, спонукають і до пошуку тих елементів у конструюванні «пройдешнього», що були б властивими усім спільнотам на різних етапах їхнього існування.